Slovník moderního českého dramatu (úvod)

Publikace *Moderní česká divadelní hra (1896–1945). Mezi textem a inscenací (slovník děl)* představuje výsledek kolektivního badatelského záměru Oddělení pro výzkum moderního českého divadla Ústavu pro českou literaturu AV ČR, v. v. i., jenž vznikl pod vedením profesora Pavla Janouška.[1] Jeho cílem je vypracovat komplexní lexikografickou publikaci soustřeďující základní informace o klíčových dramatických dílech (textech i jejich inscenacích), která podstatným způsobem zasáhla do literárního a divadelního vývoje a spoluutvářejí obraz české literární a divadelní kultury. Jedná se tedy o projekt slovníku tzv. dílocentrického, jehož úkolem je zaplnit podstatnou mezeru v českém výzkumu v dané oblasti a přinést odborné veřejnosti publikaci, která formou zhruba sta slovníkových hesel podá ucelenou zprávu o padesáti letech vývojových proměn česky psaných divadelních her.[2]

Předkládaná kniha vychází z předpokladu, že drama je esenciálně spojeno se dvěma uměleckými druhy: s literaturou a s divadlem. Jednotlivá hesla jsou zaměřena jak na popis a analýzu děl samých, tak také na průzkum literárního a divadelního kontextu, v němž vznikala. Vybraná dramata jsou zde představena z hlediska svého vnitřního tvarového uspořádání, jednoty významu, kontextu autorovy tvorby, dobových reálií a rovněž z hlediska klíčových divadelních realizací, jakož i kritických ohlasů. Zařazené divadelní hry jsou tedy interpretovány jako svébytné texty, ale také jako součást dynamicky se měnících kulturních a společenských podmínek.

---

1 Ukázky z připravovaného slovníku vyšly ve třech samostatných přílohách časopisu *Theatralia*, které byly věnovány vybraným dramatům z šedesátých let (2017), divadelním hrám z přelomu 19. a 20. století (2018) a česky psané dramatické produkci dvacátých let minulého století (2019).

2 Na tuto publikaci v budoucnu naváže druhý díl, jenž bude zaměřen na dramata vzniklá v období od konce druhé světové války v květnu 1945 do tzv. sametové revoluce v listopadu 1989.

Vymezení výzkumného pole

České divadelní hře 20. století – na rozdíl od prózy či poezie – bylo dosud věnováno jen několik dílčích populárně-naučných prací lexikografického charakteru. Asi nejvíce se předkládanému slovníku blíží publikace *České umění dramatické*, jejíž první díl je zacílen na české činoherní autory a jejich dramatická díla vzniklá v průběhu 19. a první poloviny 20. století. Zásadní odlišnost mezi oběma knihami spočívá především v samé struktuře jednotlivých hesel. Svazek *České umění dramatické. Činohra* (1941) totiž představuje primárně dramatické autory, jejich životní osudy a tvůrčí dráhu. Vybraná díla těchto dramatiků prezentuje zejména popisně, když čtenáři nabízí podrobnou synopsi dějové linie doplněnou několika krátkými interpretačními sentencemi. Na tomto svazku, který vznikl pod vedením Františka Götze a Franka Tetauera, se však zásadním způsobem podepsala dobová cenzura – podstatným problémem knihy je tak absence demokraticky smýšlejících dramatiků, jako jsou například bratři Čapkové či František Langer, jenž v knize chybí především kvůli svému židovskému původu. Svazek navíc ignoruje také většinu levicově orientovaných autorů vzešlých z prostředí umělecké avantgardy, jako jsou Adolf Hoffmeister, Vítězslav Nezval, Vladislav Vančura či autorská dvojice Jiří Voskovec a Jan Werich, čímž velmi výrazně zkresluje celkový obraz české dramatické produkce první poloviny minulého století. Jisté styčné body má námi předkládaný slovník i s trojdílnou popularizační příručkou *Padesát příběhů a zase dva navíc pro zábavu i poučení. Katalog her českých autorů. Činohra* (1994 a 1997), v níž se objevují synopse česky psaných divadelních her doplněné informacemi o počtu vystupujících postav a scénickém prostoru jednotlivých dějství. První díl zahrnuje informace o hrách od první poloviny 14. století až po rok 1918, druhý mapuje českou meziválečnou a válečnou dramatiku a třetí je věnován hrám druhé poloviny 20. století. Ani jedna z probíraných prací však neobsahuje bibliografický aparát, nejsou zde informace o jevištním provedení těchto her ani o jejich dobovém přijetí.

Předkládaný lexikografický projekt však může navázat na tradici, kterou vědecká historiografie a lexikografie na půdě našeho domovského Ústavu pro českou literaturu AV ČR má a jež dospěla až k oceňovaným projektům, jako byl čtyřdílný *Lexikon české literatury* (1985, 1993, 2000 a 2008) a dvousvazkový *Slovník českých spisovatelů od roku 1945* (1995 a 1998). Metodologicky přitom vycházíme na jedné straně z dvoudílného *Slovníku světových literárních děl* (1988 a 1989), který vznikl pod vedením Vladimíra Macury a jehož hesla mají závazně danou strukturu, a na straně druhé ze *Slovníku básnických knih* (1990), jenž představuje soubor osobitých interpretací a analýz jednotlivých děl. Ze zahraničních publikací slovníkového typu se v některých bodech inspirujeme třídílným anglickým slovníkem *International Dictionary of Theatre* (1992, 1994 a 1996), jehož první díl představuje významná díla světového dramatu od antických dob až do konce 20. století (z českých her je zde například zařazeno Čapkovo *R.U.R.*), německým průvodcem *Schauspielführer A–Z* (1986), kde jsou medailony světových dramatiků doplněny stručnými popisy jejich nejvý-

znamnějších her, ale také jeho předchůdcem nazvaným *Schauspielführer* (1963), jehož druhý díl je zaměřen na dramatiky a dramatiku národní, v tomto případě německojazyčnou.

Kritéria tvorby hesláře

Slovník *Moderní česká divadelní hra (1896–1945). Mezi textem a inscenací (slovník děl)* je věnován dramatickým dílům období, které žilo a tvořilo ve znamení představy moderního umění. Symbolickým datem „počátku" je proto rok 1896, kdy se na jevišti poprvé objevila Hilbertova hra *Vina*, mnohými označovaná za první české modernistické drama, a kdy do divadelního života vstoupila také první výrazná modernistická scéna Intimní volné jeviště.[3] Chronologická řada je uzavřena koncem druhé světové války v roce 1945, po němž se otevřela zcela nová společenská i umělecká epocha, v níž došlo k zásadní proměně divadelní sítě u nás. Hesla ve slovníku jsou řazena podle data prvního vstupu do veřejné komunikace, ať již uvedením, nebo otištěním. Publikace tak zachycuje klíčové linie česky psané dramatické tvorby zvoleného období – vybraná díla tvoří její reprezentativní vzorek, který zosobňuje kánon moderní české dramatiky konce 19. a první poloviny 20. století.

Při výběru dramatických děl bylo zohledněno několik různorodých kritérií: vztah daného díla a) k určité době či uměleckému směru, b) k tvorbě významného autora, c) ke specifickému dramatickému žánru a také d) k určité divadelní poetice. Do hesláře jsou zařazena především díla, která vzbudila nezpochybnitelný kritický, divácký (případně i čtenářský) ohlas nebo přišla s výrazně novou poetikou, tedy texty, které v české dramatické literatuře, ale také v historii českého divadelního umění zanechaly jasnou a čitelnou stopu a jsou tak klíčové pro pochopení daného období.

Je zřejmé, že žádné lexikografické dílo nikdy nedokáže obsáhnout zkoumanou problematiku v její úplnosti, ale vždy představuje pouze výseč, vybraný vzorek, jehož prostřednictvím vykresluje obraz určitého fenoménu. V případě tohoto slovníkového díla vycházíme z předpokladu, že v něm nesmí chybět určité penzum her, které tvoří základní páteř českého moderního dramatu. Pokud se tedy pohybujeme v první polovině minulého století, tak ve slovníku bezesporu nemohou chybět hry Karla Čapka, Františka Langera či autorského tandemu Jiří Voskovec a Jan Werich. V Čapkově případě, protože jde o emblematickou postavu české kultury první poloviny minulého století a jeho hry se řadí k základním pilířům české dramatické literatury, jsme do publikace zahrnuli celou jeho tvorbu pro divadlo, a to včetně her, které napsal společně s bratrem Josefem. Heslář tudíž obsahuje jejich společnou prvotinu, *Lásky hru osudnou* (1911), která je prvním

3 Výchozí datum celého slovníku tak odpovídá období nástupu moderního umění, které v českém kontextu odstartovalo vydání Manifestu české moderny, jenž vyšel na začátku roku 1896 v prvním čísle *Rozhledů*, třebaže byl sepsán již v říjnu roku 1895.

výrazným pokusem zapojit postupy komedie dell'arte do moderní dramatické struktury, ale nebude zde chybět ani heslo o *Loupežníkovi* (1920), nejhranější Čapkově hře na českých jevištích, stejně jako nebudou chybět ani hesla věnovaná světově proslulým dramatům: *R.U.R.* (1920), *Ze života hmyzu* (1921) a *Věc Makropulos* (1922). Do slovníku se dostalo i poslední společné drama obou bratrů *Adam Stvořitel* (1927) a samozřejmě protifašisticky laděné Karlovy hry z konce třicátých let *Bílá nemoc* (1937) a *Matka* (1938). Naproti tomu z Langerovy dramatické tvorby, stejně jako z her vzniklých v Osvobozeném divadle, jsme již, vzhledem k jejich množství, museli vybírat, aby měl čtenář možnost seznámit se alespoň s těmi nejvýraznějšími díly, která reprezentují určité vývojové etapy jejich psaní. V případě Františka Langera jsme tak sáhli nejen po jeho divácky úspěšném komediálním textu *Velbloud uchem jehly* (1923), ale i po problémových dramatech nastolujících otázky lidské spravedlnosti, jako jsou *Periférie* (1925), *Obrácení Ferdyše Pištory* (1929), *Andělé mezi námi* (1931), *Dvaasedmdesátka* (1937) či po jeho legionářské hře *Jízdní hlídka* (1935). Z tvorby Osvobozeného divadla je ve slovníku zastoupeno první revuální pásmo *Vest pocket revue* (1927), první tvarově sevřenější drama *Caesar* (1932), protifašistické satiry *Osel a stín* (1933) a *Kat a blázen* (1934), sociálněkritická *Balada z hadrů* (1935), politicky angažovaná hra ze současnosti *Rub a líc* (1936), satirická alegorie *Těžká Barbora* (1937) a závěrečná travestie *Pěst na oko aneb Caesarovo finále* (1938). Podobný postup, tedy vybrat z dramatického díla určitého autora nejvýraznější hry, které buď silně rezonovaly na divadelních scénách, nebo přišly s výraznou dramatickou poetikou a dobře tak reprezentují určitou linii dramatikova díla, je uplatněn i u autorů, jejichž přítomnost ve slovníku je rovněž nezbytná. Jedná se například o dramata Arnošta Dvořáka, Viktora Dyka, Jaroslava Hilberta, Jiřího Mahena, Vítězslava Nezvala, Fráni Šrámka, Vladislava Vančury či Františka Zavřela. V případě některých dramatiků, jako jsou například Jan Bartoš, Lev Blatný, Miloš Hlávka, Ladislav Klíma, Jaroslav Kvapil, Olga Scheinpflugová či F. X. Svoboda, jsme vybrali pouze dvě nebo tři jejich nejvýznamnější dramata, na nichž se nejzřetelněji projevil jejich autorský rukopis. Do další kategorie řadíme autory, z jejichž díla zařazujeme pouze jeden či dva tituly buď proto, že a) do daného časového období, jemuž se slovník věnuje (tj. na hry vzniklé mezi rokem 1896 a květnem roku 1945), spadá pouze určitá část jejich tvůrčí činnosti – to se týká především díla Aloise Jiráska, Jaroslava Vrchlického či Julia Zeyera, nebo b) jde o autory, kteří se dramatické tvorbě věnovali spíš okrajově jako například Adolf Hoffmeister nebo F. X. Šalda. Poslední kategorii tvoří autoři, jejichž dílo je v publikaci zastoupeno pouze jedním titulem, aby čtenáři věděli, že i tito autoři svého času vstoupili na půdu dramatu a bez jejich přítomnosti by byl obraz české dramatické produkce první poloviny 20. století neúplný. Konkrétně jde o autorky, jako jsou Olga Barényiová, Růžena Jesenská, Helena Malířová, Růžena Svobodová či Božena Viková-Kunětická, a dramatiky, jako jsou Otokar Fischer, Rudolf Krupička, E. A. Longen, Jaroslav Maria, Václav Štech, Otakar Theer apod. Díla vybraných autorů navíc celou epochu dostatečně přesvědčivě reprezentují

i co se týče její žánrové skladby – jsou zde zastoupeny tragédie, konverzační i situační komedie, analytické hry, sociální dramata, psychologické hry, revuální pásma, expresionistické grotesky, pohádková dramata, poetismem a surrealismem ovlivněné texty apod.

Při tvorbě hesláře jsme sice upřednostňovali původní dramatické práce, ale určitá část hesel zastupuje dramatizace prozaických děl či dramatické přepisy starších her (někdy také nazývané jako nové hry na starý námět). Přestože dramatizace představují nedílnou součást divadelního repertoáru nejméně od poloviny 19. století, v určitých obdobích se vyskytují mnohem častěji. I proto jsou ve slovníku dramatizace a dramatické adaptace zařazeny zejména ve čtvrté, válečné etapě (Burianův *Krysař* /1940/, Nezvalova *Manon Lescaut* /1940/), v níž původní náměty představovaly potencionální riziko.

Do slovníku rovněž zařazujeme texty experimentální povahy, ať už se jedná o Hoffmeisterovu *Nevěstu* (1927), revuální pásmo *Vest pocket revue* (1927) autorského tandemu Voskovec – Werich či Honzlovu montáž z korespondence Karolíny Světlé a Jana Nerudy *Román lásky a cti* (1940). Největší prostor je však ve slovníku dán celovečerním hrám a tzv. pravidelnému dramatu, což se projevuje například také tím, že místo drobných kabaretních skečů je do slovníku zařazena Longenova tvarově „ukázněná" fraška *C. k. polní maršálek* (1929), která se dočkala i významného filmového zpracování.

V neposlední řadě je potřeba zdůraznit, že slovník se primárně zaměřuje na česky psanou dramatickou produkci určenou pro činoherní scény. I z toho důvodu v heslář absentují známé tituly české operetní produkce, jako jsou například dodnes uváděné *Perly panny Serafínky* (1929) či *Na tý louce zelený* (1935). Ze stejného důvodu zde nejsou ani operní libreta, jako například Kvapilova *Rusalka* (1901). Na druhou stranu se do jednotlivých hesel dostaly zmínky o operních, operetních i muzikálových adaptacích uváděných dramat, jako jsou například Janáčkova opera *Věc Makropulos* (1926) či muzikálová adaptace již zmiňovaného *C. k. polního maršálka*. Vzhledem k tomu, že heslář je zacílen na českou dramatickou tvorbu určenou pro divadlo, nejsou do něj zařazeny původní rozhlasové hry, jejichž existence ve veřejné komunikaci i jejich následná recepce mají odlišné parametry dané povahou média, pro nějž vznikly.[4] Proto se v knize objevují pouze základní informace o rozhlasových a filmových adaptacích analyzovaných děl, ale hlavní pozornost zůstává zaměřena na sféru divadelní a literární komunikace, v níž divadelní hry operují.

Podstatným kritériem, podle něhož jsou hry do slovníku vybírány, je hledisko jazykové. Předložená lexikografická práce je tak vědomě omezena výhradně na česky psanou dramatiku první poloviny minulého století, která ve své době existovala vedle dramatiky německojazyčné. Tato blízkost obou jazykových oblastí koexistujících na jednom teritoriu se projevila zejména v expresionistické etapě desátých a první poloviny dvacátých

4 Rozhlasovým hrám bychom rádi někdy v budoucnu věnovali samostatný slovníkový svazek.

let minulého století, ve formě překladů ovšem fungoval kulturní transfer (mezikulturní výměna) i později (např. v polovině třicátých let byla na německých scénách v Československu s úspěchem uváděna Langerova *Jízdní hlídka*, Wernerova dramata *Právo na hřích* a *Komediant Hermelín*, *Houpačka* Olgy Scheinpflugové nebo *Kvočna* Edmonda Konráda). Omezení slovníku na jednu jazykovou kulturu tak vychází jednak z tradičního pojetí literární a divadelní vědy, ale je dáno také pragmatickými důvody i snahou přidržet se dramatického umění, které již od 19. století plnilo nezastupitelnou úlohu při formování národního společenství a národní kultury určené konkrétním jazykovým kódem.

Neméně podstatná je však, kromě kvalitativních kritérií, také otázka kvantitativní. Je evidentní, že díla zastoupená v hesláři nepředstavují ani desetiprocentní zlomek celkové dramatické produkce té doby. O jak velký zlomek se vlastně jedná, lze vysledovat především z bibliografických databází či publikací soustředěných na drama tohoto období. Například Pavel Janoušek na konci knihy *Rozměry dramatu* (1989) překládá dva velmi užitečné seznamy – první se týká vydaných dramatických novinek a druhý přináší seznam jejich divadelních premiér. V meziválečném období (tedy mezi lety 1918 a 1939) kniha zaznamenává zhruba pět set prvních vydání českých her a stejně tak půl tisíce divadelních premiér těchto dramatických novinek. Pokud daný počet zprůměrujeme, pak nám vyjde přibližně dvacet dva a půl nově vydané a inscenované hry každý rok. Náš slovník přitom v daném časovém rozmezí nabízí přibližně šedesát pět hesel, tj. přibližně dvě hry na jeden rok. Z toho by tedy vyplývalo, že ve slovníku je obsaženo asi deset procent z tehdejší tvorby pro divadlo. K tomu výsledku je však nutno dodat, že Janouškovy výčty jsou jen výběrové, úplně v nich chybí agentážní tisky, časopisecká vydání i strojopisy, přičemž dramatizací a adaptací je v seznamu pouze několik. Podobně to platí i u výčtu premiér, jenž nezahrnuje všechny divadelní scény a sféru ochotnického divadla záměrně téměř pomíjí. Nepominutelný pramen představuje i kniha Viktora Kudělky *Boje o české drama v letech 1918–1945* (1983), jejíž rejstřík uvádí zbruba šest set padesát dramatických titulů, tj. průměrně třiadvacet vydaných či inscenovaných dramat v každém roce. Je však třeba dodat, že (podle této publikace) jeden z nejplodnějších dramatiků, autor populárních komedií Josef Skružný (Kudělka uvádí téměř třicet Skružného titulů), ve slovníku zastoupen není. Naopak rekordman František Zavřel (přes třicet her) je zde zastoupen hned třemi hesly. Slovník se totiž snaží přihlížet i ke kvalitě dobové produkce, takže určití velmi výkonní autoři (jako například právě Skružný) v něm zcela absentují, kdežto někteří tzv. příležitostní dramatici (např. František Kubka) v něm naopak obsaženi jsou. Toto hledisko je tedy při posuzování a nakládání se slovníkem dobré mít stále na paměti a obraz, který o českém dramatu první poloviny století předkládá, chápat jako přiznaně konstruovaný a reprezentativní nikoli ve smyslu kvantitativním, ale kvalitativním.[5]

5 Přesnější představu o dobové dramatické produkci přinášejí také *Bibliografické katalogy*

Struktura jednotlivých hesel a slovníku jakožto celku

Vnitřní strukturace hesel je dána cílem publikace: analyzovat a interpretovat reprezentativní díla moderní české dramatické literatury, ukázat je v souvislostech vývoje národní literatury a divadla, literárního a divadelního života i kritické recepce. Každé slovníkové heslo se skládá z devíti přehledně řazených a oddělených částí. První část hesla, ZÁHLAVÍ, obsahuje bazální údaje o popisovaném díle: jméno autora, název díla, autorský podtitul, datum prvního vydání, nebo rozmnožení rukopisu a prvního divadelního uvedení. Druhý oddíl, CHARAKTERISTIKA DÍLA, v jedné větě vyjadřuje základní druhovou a žánrovou příslušnost daného textu. Třetí část, POPIS DÍLA, čtenáři poskytuje nejpodstatnější informace o kompozici dramatu, údaje o hlavních postavách, ději, stručnou charakteristiku časoprostoru apod. Čtvrtý oddíl, VÝKLAD DÍLA, si klade za cíl vystihnout celkový význam textu, představit jeho tematické a motivické zázemí a ukázat způsoby, jak lze dílu porozumět. V pátém oddíle, DÍLO MEZI DÍLY, jsou soustředěny informace o postavení díla v rámci autorovy tvorby, ale také o souvislostech s díly jiných autorů, a zároveň jsou zde sledovány jednotlivé vývojové linie dramatické literatury jako celku. V šestém oddíle, LITERÁRNÍ A DIVADELNÍ ŽIVOT, čtenář nalezne relevantní informace o genezi a životě díla. Tento oddíl pomáhá vsadit popisované drama do kontextu autorova života, politického, sociálního a kulturního kontextu doby vzniku divadelní hry, ale také do soudobého kontextu literárního a divadelního provozu. INSCENACE je pak oddíl, jenž představuje klíčové body života dramatu na českých jevištích a osmá část, RECEPCE, nabízí charakteristiku literární a divadelní recepce díla, a to jak z diachronního pohledu (v různých obdobích), tak z pohledu synchronního (v různých novinách a časopisech podle jejich zaměření apod.).

Poslední oddíl, LITERATURA, rozdělený do pěti sekcí, čtenáři přináší potřebný bibliografický servis, jenž ho nasměruje k další četbě. V první části objeví soupis časopiseckých, knižních, souborných a agentážních vydání textu, který je v určitých případech doplněn i o odkazy na divadelní programy, v nichž byla hra přetištěna. V druhé sekci nalezne seznam dostupných překladů hry do cizích jazyků a třetí pododdíl přináší výčet všech divadelních inscenací hry na českých profesionálních scénách, který je doplněn o výběr z jejích jinojazyčných uvedení – v některých případech i uvedení amatérskými divadelními soubory. Čtvrtá sekce obsahuje seznam mediálních (filmových, televizních, rozhlasových, operních,

---

vydávané od roku 1923. Z nich je možné vyčíst, že každý rok vycházelo průměrně 20 až 30 dramatických novinek. Tyto počty, společně s průzkumem vybraných edic zaměřených na původní české dramatické tituly, vedou k závěru, že slovníková hesla obsažená v této publikaci představují asi 5 procent z celkového korpusu dramat publikovaných či inscenovaných v časovém rozmezí let 1986–1945. Dalším neocenitelným zdrojem jsou dva bibliografické katalogy Bohumila Menšíka *Soupis současné české literatury dramatické* (1909) a *Soupis české literatury dramatické od 1909 do 1920* (1921).

operetních či loutkových) adaptací díla, audio- či audiovizuálních záznamů divadelních představení toho kterého textu nebo odkaz na zvukové nosiče, na nichž jsou zaznamenány úryvky z inscenací či pouze vybraná hudební čísla. Pátá část čtenáři poskytuje podrobný bibliografický výčet informativních textů, rozhovorů, recenzí, studií či monografických prací vztahujících se přímo k rozebírané hře. Takto strukturovaná hesla tak poskytnou čtenáři základní informace nejen o dílech samých, ale také o jejich postavení v určitém dobovém kontextu.

Pro posílení vědomí historického vývoje a dobových souvislostí jsou jednotlivá hesla sdružena do několika dějinných oddílů, díky čemuž slovník rýsuje několik etap, jimiž moderní česká divadelní hra prošla. Tato tzv. vyšší periodizace vychází především z periodizace formulované dosavadní literární a divadelní historiografií. Publikace je proto rozčleněna do čtyř etap: I. 1896–1918, II. 1918–1929, III. 1929–1939, IV. 1939–1945. Každý z uvedených oddílů je navíc uveden krátkým informativním textem, v němž je v základních rysech charakterizovaná celá epocha. Na konci slovníku čtenář nalezne seznam rozšiřující literatury, která zájemcům o české drama pomůže probírané hry zasadit do širších historických, žánrových či divadelněprovozních souvislostí.

Tímto způsobem rozvržená práce umožňuje čtenáři slovník užívat různými způsoby, protože mu poskytuje několik odlišných rámců, v nichž se moderní česky psaná dramatická literatura dá sledovat a zkoumat. Publikaci mohou využívat především čtenáři, kteří si chtějí udělat základní představu o formální výstavbě či významové struktuře určitého díla a také o jeho inscenační historii. Potřebné informace zde najdou i uživatelé, jejichž cílem je najít seznam relevantní odborné literatury o díle, jeho kritických ohlasech a genezi rukopisu. Slovník však slouží také zájemcům o jednotlivé historické epochy moderního dramatu či o českou moderní dramatiku první poloviny 20. století jako celek. Kniha *Moderní česká divadelní hra (1896–1945). Mezi textem a inscenací (slovník děl)* tedy shromažďuje, hierarchizuje a systematizuje poznatky rozeseté v mnoha vědeckých pracích, ale zároveň přináší i zcela nový badatelský návrat k jednotlivým dramatickým textům, mnohdy pozapomenutým a nehraným, a jejich hodnocení ze současné perspektivy.

Aleš Merenus